

Overzicht reacties op de concept Transitievisie Warmte

Van 20 september tot en met 13 oktober hebben we reacties opgehaald op de Concept Transitievisie Warmte. In dit overzicht vatten we de reacties samen, zetten we ze in de bredere context neer en lichten we toe hoe we dit vertalen in de definitieve Transitievisie Warmte en in het vervolg.

Hoe hebben we inwoners en ondernemers bereikt?

We hebben een publiekssamenvatting gemaakt die we op 23 sept ingevouwen in de Heerenveense Courant huis aan huis verspreid hebben. Via persberichten, social media berichten en via de wijkmanagers hebben we geprobeerd zoveel mogelijk mensen te attenderen op de concept visie. De boodschap was dat de gemeente een Transitievisie Warmte opstelt en dit hét moment was om te reageren op de visie van de gemeente. Inspraak of tervisielegging is niet verplicht en net als de meeste (Friese) gemeenten niet als zodanig benoemd. We hebben daarom gevraagd om te reageren in algemene en brede zin: we nodigden bewoners uit om te reageren op de fasering en om ook startgebied te worden, om hun mening te geven op de duurzame warmteoplossingen en om hun aanvullingen, zorgen en vragen te uiten.

We hebben de nieuwe vragen en antwoorden ook weer gedeeld via de 'veelgestelde vragen' op de website. Zie [Aardgasvrij: veelgestelde vragen - Één voor één groener \(eenvooreengroener.nl\)](#)

Reacties ophalen is onderdeel van langdurige communicatie campagne

Omdat de warmtetransitie mensen 'achter de voordeur raakt' én complex en onzeker is, zijn we al eerder gestart met bewustwording van de klimaatopgaven. Vanaf 4 februari 2021 voeren we de communicatiecampagne "Heerenveen wordt aardgasvrij, jouw inbrengt hoort daarbij".

Daarmee is het ophalen van reacties op de concept Transitievisie Warmte een onderdeel worden van een langer communicatie- en bewustwordingstraject, en niet het eerste moment waarop inwoners en ondernemers iets horen van de warmtetransitie.

Ook konden we vanuit de gemeente al gedurende een langere periode alle vragen en zorgen over individuele woningen en bedrijfspanden bedienen, omdat de Voorlichter Duurzaam Wonen al sinds medio 2020 operationeel is.

Algemeen beeld van de reacties

We krijgen telefoontjes en e-mails van individuele bewoners, van VvE bestuurders en van ondernemers. De meeste reacties gaan niet over de concept visie, maar over 'aardgasvrij worden'. Daarom schetsen we hier ook het bredere beeld van de reacties op deze klimaatdoelstelling.

Na de huis-aan-huis-verspreiding van de folder in februari 2021 (de start van de communicatie campagne) kregen we vooral negatieve reacties over het vooruitzicht dat we van het aardgas af moeten. Enkele pioniers voelden zich juist gesteund in hun eigen ontwikkelingen.

Middels een flitspeiling in april hebben we ook 'het stille midden' gehoord: 47% van de 431 respondenten vindt het (heel) belangrijk om in de toekomst aardgasvrij te wonen. Veel mensen hebben al dubbel glas en kleine maatregelen genomen, en de helft geeft aan dat de kosten hoog zijn en dat subsidie kan helpen om te verduurzamen.

De betaalbaarheid en financierbaarheid komen ook terug in de reactie in september /oktober. De actuele zorgen vanwege stijgende energieprijzen (aardgas) versterken dit.

Veel vragen gaan over de aanpak van 'mijn eigen huis'. Marije Olthof beantwoordt deze vragen. Via webinars gaat Marije de onderwerpen behandelen waar de meeste vragen over gaan. Het eerste webinar gaat over financiering en subsidies.

Ook het online energieloket helpt mensen op weg.

Daarnaast organiseren we ook regelmatige afstemming met de woningcorporaties en Liander in een klankbordgroep en regiegroep. Zij hebben voor dat samenwerkingsproces en voor de concept visie hun waardering uitgesproken. Hun belangrijkste reacties zijn ook in het overzicht hieronder opgenomen.

Belangrijkste inhoudelijke reacties

- ***Waterstof***

Inwoners zien waterstof als ideale oplossing voor aardgasvrij. Ze missen dit nu in de visie.

Reactie/verwerking: In de concept Transitievisie Warmte stond al uitgelegd dat waterstof voor 2030 geen grote rol kan gaan spelen voor de duurzame verwarming van de gebouwde omgeving. Inhoudelijk blijft dat zo in de Transitievisie Warmte.

De uitleg hierover hebben we (grafisch) meer benadrukt, met ook een nadrukkelijker verwijzing naar de bijlage waarin meer toelichting staat.

- ***Betaalbaarheid en financierbaarheid***

De grootste zorg van inwoners is het betalen en financieren van de veranderingen in huis die nodig zijn om te stoppen met aardgas. De gemeente deelt deze zorg met inwoners. Alle gemeente samen hebben bij de rijksoverheid aangegeven dat de betaalbaarheid een belangrijk aandachtspunt is. Ook de gemeente Heerenveen wil dat de verduurzaming van de warmte plaatsvindt zonder energiearmoede. Door de actuele stijging van de energieprijzen is hier veel aandacht voor, in alle media en van lokaal tot nationaal niveau.

Reactie/verwerking: in de Transitievisie Warmte is aan het laatste hoofdstuk (over het vervolg op de visie) een paragraaf toegevoegd over de financiële risico's. Getracht is de actualiteit hier uit weg te laten en algemeen geldende noties op te nemen, zodat de Transitievisie Warmte 5 jaar houdbaar blijft.

- ***Risico's en flexibiliteit***

Woningcorporaties en Liander gaven aan dat er geen zicht is op betaalbare en financierbare duurzame warmteoplossingen voor iedereen. Deze risico's, tegen de achtergrond van systeemverandering maakt adaptief beleid noodzakelijk. De rollen die de verschillende partijen hebben in de transitie, veranderen enerzijds mee en geven anderzijds houvast t.a.v. verantwoordelijkheden. Ook zijn risico's van beperkt draagvlak en beperkte uitvoeringscapaciteit benoemd.

Reactie/verwerking: in de Transitievisie Warmte zijn aan het laatste hoofdstuk (over het vervolg op de visie) paragrafen toegevoegd over de risico's en risicobeheersing, over flexibiliteit in beleid en uitvoering en de rollen van de verschillende stakeholders daarbij.

- ***Nieuwe startgebieden en interesse van onderop***

Naast de zorgen en vragen, blijken in onze gemeente ook al vrij veel georganiseerde groepen te bestaan die interesse hebben in aardgasvrij wonen. Naar aanleiding van de concept Transitievisie Warmte is er belangstelling geuit om meer te leren over aardgasvrij wonen (in Skoatterwald en Jubbega) en om startgebied te worden (Aldeboarn en Nes). De laatste twee dorpen hebben gereageerd op de uitnodiging “woon of onderneem je niet in een startgebied, maar heeft je buurt wel belangstelling om de zoektocht te starten? ”.

Dit geeft concreet vorm aan een breed gedragen energietransitie. Inwoners en ondernemers willen en kunnen zelf goede stappen zetten, met steun en expertise van de overheid. De raad heeft dat in het Lokaal Energie Experimenten Fonds nog vernieuwender aangepakt door de lokale initiatiefgroepen ook zelf aan het roer te zetten. Deze insteek van participatie vergroot de kans van slagen om de doelen te halen, aangezien de warmtetransitie vooral een sociale transitie is en niet zozeer een technische, financiële of juridische.

De lokaal gedragen startgebieden geven vorm aan het democratische vernieuwingsproces dat in de gemeente Heerenveen op vele manieren ontwikkeld is / wordt en haar vruchten afwerpt. Het uitgangspunt dat lokaal draagvlak en interesse de basis vormen voor verdere verkenningen en uitvoering (2.2 in de Transitievisie Warmte), krijgt hiermee in de praktijk een hoog realiteitsgehalte.

Aldeboarn

Tussen 2025 en 2030 wil Aldeboarn de overgang inzetten naar een aardgasvrij Aldeboarn. De werkgroep energietransitie van de Dorps Ontwikkelings Maatschappij (DOM) wil diverse opties onderzoeken, waaronder een warmtenet op aquathermie en een hernieuwbaar gas voor de (monumentale) panden in het beschermd dorpsgezicht. Samen met de Enerzjy Kooperaasje Aldeboarn (EKA) zetten ze in op brede betrokkenheid in het dorp. Binnen de looptijd van de DOM tot en met 2024 moeten de plannen concreet worden met een gedegen technische en financiële analyse. Daarom zou de werkgroep graag zien dat Aldeboarn benoemd wordt tot startgebied om voor 2030 aardgasvrij te worden.

Nes

Energiecorporatie Duurzaam Akkrum Nes ondersteunt het doel om de gemeente Heerenveen aardgasvrij te maken. Zij zien de goed geïsoleerde woningen in de nieuwbouwwijk in Nes als kansrijk startgebied om voor 2030 aardgasvrij te worden. In de zoektocht kan aquathermie interessant zijn vanwege de waterrijke omgeving.

Reactie/verwerking: Aldeboarn en Nes worden als startgebieden opgenomen in de Transitievisie Warmte.

Skoatterwald en Jubbega hebben hun behoefte aangegeven aan informatie over aardgasvrij wonen voor individuele gebouwen en hun belangstelling geuit om meer te leren over gezamenlijke aardgasvrije warmteoplossingen.

Reactie/verwerking: Vanuit het team duurzaamheid en de wijkmanagers verzorgen we in Skoatterwald en Jubbega een informatiesessie op maat.

- **Aardgasvrij of CO₂ reductie**

De woningcorporaties hebben ‘aardgasvrij worden’ niet zozeer als hun doel geformuleerd; zij werken nu vooral aan CO₂ reductie omdat dit op sommige plekken betaalbaarder is. Ze geven aan de schouders van hun huurders gemiddeld smal zijn en geen forse investeringen doorberekend kunnen krijgen. Met bijvoorbeeld hybride warmtepompen realiseren woningcorporaties een minder dure en toch flinke energiebesparing / CO₂ reductie.

Reactie/verwerking: Dit verschil in doelstelling is erkend en opgenomen in de Transitievisie Warmte (in het hoofdstuk Koppelkansen).

- **Elektriciteitsnet Liander**

Netbeheerder Liander heeft nog 2 aanvullingen t.a.v. het elektriciteitsnetwerk mee gegeven.

- Om het elektriciteitsnetwerk minder te belasten (en dus minder investeringskosten te maken) zou gelijktijdig lokaal gebruik en opwek gunstig zijn. Nu zit er vaak tijdsverschil tussen bijvoorbeeld de opbrengst van zonnepanelen en het verbruik door een warmtepomp. Opslag van warmte of elektriciteit is een oplossing waarmee pieken op net voorkomen kunnen worden.
- Meer elektrificatie zal ook meer ruimtebeslag (voor middenspanningsruimten) als gevolg hebben. Dat maakt dat draagvlak nog belangrijker wordt.

Reactie/verwerking: De aanvullingen zijn opgenomen in de Transitievisie Warmte (in het hoofdstuk Koppelkansen).

- **Warmtenet**

Tenslotte hebben enkele inwoners en VvE's vragen over het grotere warmtenet o.b.v. geothermie in de kern Heerenveen, zoals “Wanneer wordt dit gerealiseerd?” en “Moet ik verplicht meedoen aan het warmtenet?”

Reactie/verwerking: Deze vragen zijn per mail of telefonisch beantwoord, ze staan op diverse plekken in de Transitievisie Warmte en op de website onder de veelgestelde vragen ook uitgelegd.